

Pestprotocol Rapenland maart 2022

Dit schooljaar hebben we structureel aandacht besteed aan de omgangsregels die we in onze school hebben opgesteld. Daarnaast hebben we met kinderen en de leerkrachten afspraken gemaakt over de wijze waarop conflicten tussen kinderen worden opgelost en leerkrachten reageren op conflicten tussen kinderen. Door de invoering van deze aanpak is het aantal conflicten dat kinderen heeft, sterk afgenomen.

In onze visie geven wij aan dat we een school willen zijn met een goed pedagogisch klimaat voor kinderen, ouders en teamleden. We willen een veilige omgeving bieden waarin iedereen zichzelf kan zijn en zich gerespecteerd en geaccepteerd voelt. Gevoelens van veiligheid zijn essentieel voor het welbevinden van alle mensen en zijn belangrijk voor een evenwichtige ontwikkeling van elk kind. In ons onderwijs zijn wij voortdurend op zoek naar het positieve in onze kinderen, waardoor zij zich veilig en geborgen kunnen voelen. We stimuleren de kinderen in hun positieve gedrag. Daarom zijn onze schoolregels positief geformuleerd en geschreven in de vorm van gewenst gedrag. Hierdoor weten de kinderen wat er van hen wordt verwacht.

We werken systematisch aan een goed pedagogisch klimaat door:

Methodisch te werken aan de normen, waarden en omgangsvormen die wij willen hanteren.

De schoolregels samen met de kinderen te maken en ze te handhaven.

Als uitgangspunt voor de positieve benadering van elk kind gaan we uit van de drie basisbehoeften: relatie, competentie en autonomie.

Kinderen voelen zich veilig en geaccepteerd (relatie)

Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn en samen te werken met anderen (competentie)

Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor de eigen ontwikkeling, kunnen zelfstandig werken en worden gewaardeerd in het eigen initiatief (autonomie).

Een goed pedagogisch klimaat is echter geen garantie voor een vlekkeloos verloop van alle activiteiten die kinderen ondernemen en die wij begeleiden. Helaas gaat het ook wel eens mis. Daarom is van belang dat wij als school weten hoe we dergelijke situaties kunnen aanpakken en oplossen. Bij de aanpak van pesten en ander ongewenst gedrag houden wij steeds onze visie voor ogen.

De basis van ons handelen is de visie die we hebben op het pedagogisch klimaat. Om deze visie te kunnen realiseren zijn wij voortdurend uit op het handhaven c.q. het herstel van een goed pedagogisch klimaat, zodat we kinderen blijvend een veilige omgeving kunnen bieden. Aanpak van pesten of pestgedrag en handhaving van schoolregels is daarbij essentieel.

Verstoring van het pedagogisch klimaat kan ontstaan door meerdere oorzaken. In dit protocol werken we twee aspecten daarvan uit:

(Digitaal) Pesten en pestgedrag.

Het hebben van een pestprotocol alléén is niet voldoende om een eind te maken aan pestproblemen. Het is ook van belang om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat er ook aan preventie kan worden gewerkt. Op onze school gebeurt dit door structureel aandacht te besteden aan de omgangs- en schoolregels in de groep. Daar waar dat goed gaat wordt dat gevierd met de groep.

Pesten en pestgedrag

Onder pesten verstaan we:

‘Het systematisch uitoefenen van psychisch, fysiek en/of seksueel geweld door één (of meer) leerling(en) ten opzichte van één (of meer) medeleerling(en), die niet (meer) in staat is/ zijn zich te verdedigen’.

Onder digitaal pesten verstaan we

‘Pesten zoals hierboven beschreven, maar dan via digitale weg, zoals bijvoorbeeld via internet met chatprogramma’s, sms-sen e.d.’ Digitaal pesten is onpersoonlijker dan het traditionele pesten; de drempel is vaak lager; de dreiging is vaak juist groter omdat de dader anoniem kan blijven.

Voorbeelden van pesterijen zijn:

Een medeleerling altijd met een bijnaam noemen, nooit bij de eigen naam,
Een klasgenoot/ medeleerling voortdurend ergens de schuld van geven,
Briefjes schrijven over een klasgenoot/medeleerling en stiekem doorgeven in of buiten de klas,
Beledigen van een klasgenoot/medeleerling,
Opmerkingen maken over kleding van een klasgenoot/medeleerling,
Een klasgenoot/medeleerling negeren of isoleren
Een klasgenoot/medeleerling buiten het schoolplein opwachten, slaan of schoppen,
Een klasgenoot/medeleerling op weg naar huis achternarijden of lopen,
Naar het huis van de klasgenoot/medeleerling gaan om daar opmerkingen te maken,
Bezittingen van een klasgenoot/medeleerling afpakken of kapot maken,
Schelden of schreeuwen tegen een klasgenoot/medeleerling,
Digitaal pesten.

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag (voor zowel de dader als het slachtoffer) kunnen zijn:

Een problematische thuissituatie
Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
Een lichamelijke of geestelijke handicap van het kind of diens ouders

Om pestgedrag serieus aan te kunnen pakken is een aantal voorwaarden van groot belang:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
Het onderwerp pesten moet binnen school onderwerp van gesprek zijn in de lessen, los van de vraag of pesten wel of niet aan de orde is. De school kan daarmee en pestproblemen te voorkomen.
Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat signaleren en kenbaar maken aan de betrokkenen door het inschakelen van het pestprotocol.
Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op iedere school is een schoolinterne vertrouwenspersoon aangesteld. Wij hebben de interne begeleiders aangesteld als vertrouwenspersoon: Ilse van de Voort-Ahoud en Esther Elbers-Ideler.

Daarnaast is er vanuit SKPO ook een extern vertrouwenspersoon aangesteld:

Mevr. Irene Kersten, tel. 06-11 39 69 01.

Op school schenken we wekelijks aandacht aan omgangsvormen en omgangsregels. Kinderen bespreken met elkaar wat goed gaat en waar nog dingen verbeterd kunnen worden. Succes worden gevierd; over een

verbeterpunt wordt een afspraak gemaakt met de groep. Na een week reflecteert de leerkracht samen met de kinderen op dit verbeterpunt. Door structureel aandacht te besteden aan de omgangsregels ontwikkelen kinderen vaardigheden, waarmee we pesten hopen te voorkomen.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies volgens de spelregels worden opgelost. Agressief gedrag, fysiek geweld, schelden van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij. Als je wordt gepest, probeer je het eerst zelf op te lossen, kom je er niet uit dan ga je hulp vragen aan de leerkracht.

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht te melden. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Samenwerken zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Stappenplan voor de aanpak van (digitaal) pesten

Stap 1: Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. De leerkracht heeft contact met de ouders van de pester. De leerkracht heeft een gesprek met de pester en de gepeste. Dit moet de pester aan het denken zetten en moet leiden tot gedragsverandering.

Stap 3: Als het pesten zich herhaalt, brengt de leerkracht de partijen bij elkaar voor een tweede gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. De leerkracht heeft contact met de ouders van de gepeste.

De leerkracht bespreekt het gedrag met de leerling met de bedoeling het gedrag positief te beïnvloeden. Daarna is er contact met de ouders en werken zij samen in goed overleg aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht kondigt aan dat stap 4 gaat volgen als het pesten niet ophoudt.

Stap 4

De leerkracht bespreekt het gedrag met de leerling met de bedoeling het gedrag positief te beïnvloeden en gaat over tot een straf.

Het kind moet één of meerdere pauzes binnenblijven,

Het kind moet nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn,

Het kind maakt een schriftelijke opdracht zoals bijvoorbeeld een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem,

Stap 4: Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in Parnassys (leerlingenvolgsysteem) genoteerd. Ook nu is er weer een gesprek met de ouders over het ruzie-pestgedrag van het kind. Leerkracht(en) en ouders werken samen in goed overleg aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp en ondersteuning aan de gepeste en de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Als de leerkracht ontdekt dat er in de klas sprake is van (digitaal) pesten, dan stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de eigen klas te komen. Als de leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem/haar melden) en de aanpak levert voor de gepeste geen positief resultaat op, dan neemt hij/zij duidelijk stelling door de pester te straffen.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en er geen verbetering zichtbaar wordt in zijn/haar gedrag.

Consequenties/straffen

Fase 1

De leerkracht heeft contact met de ouders. Het kind moet één of meerdere pauzes binnenblijven. Het kind moet nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn. Het kind maakt een schriftelijke opdracht zoals bijvoorbeeld een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem. Het kind krijgt een gesprek met de leerkracht: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt. De leerkracht maakt afspraken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

Bij herhaling van pestgedrag is er opnieuw contact met de ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals bijvoorbeeld de generalist van WIJ-Eindhoven of de schoolarts van de GGD. De school overweegt, in en na overleg met de ouders, om het kind in een andere groep te plaatsen. Dit gebeurt alleen als overplaatsen zinvol en binnen de school mogelijk is. De directie geeft de leerling een officiële waarschuwing.

Fase 4

In extreme gevallen kan een leerling korter of langer geschorst worden.

Fase 5

Als alle acties geen resultaat of te weinig resultaat opleveren, rest maar één optie: er wordt voor het kind een plaats gezocht op een andere school.

We beschrijven de volgende leidraad voor de begeleiding van de gepeste leerling:

Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?

Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten: uilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.

Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen

Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.

Nagaan welke oplossing het kind zelf wil

Sterke kanten van de leerling benadrukken

Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)

We beschrijven de volgende leidraad voor de begeleiding van de pester:

Praten; zoeken naar de reden van de ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)

De pester laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste en excuses aan laten bieden

In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft

Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt

Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren

Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.

We beschrijven de volgende adviezen voor de ouders van gepeste kinderen:

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.

Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.

Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

We beschrijven de volgende adviezen voor de ouders van de pester:

Neem het probleem van uw kind serieus.

Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.

Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.

Besteed extra aandacht aan uw kind.

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.

Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.

Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Ondertekenen

Dit protocol is ondertekend namens alle kinderen door de kinder-MR en de directie, de leerkrachten, de ouders uit de oudercommissie en de medezeggenschapsraad en de klankbordgroep.